

rili so: domači vlč. g. župnik Soklič, prof. dr. Jeraj in g. Geratič. Fantje, ki se jih je zbralo čez dve sto, so zvesto poslušali nauke, ki so jim kazali na podlagi Slomškovih načel lepó krščansko življenje. Fantovski pevski zbor je zapel par lepih Marijinih pesmi. Popoldne je pred večernico govoril gospod prošt o življenja srečnem potu za mladeniča, nakar so se oglasile res lepo zapete litanije, ki jih je pel pet č. gg. duhovnikov in jim je odgovarjala vsa cerkev. Vsa proslava je bila tako lepa, da nam bo ostala vedno v spominu. Naj Slomškov duh vodi našo faro!

Prosvetno društvo Gornja Ponikva proslavi smrtni dan nositelja imena društva sledeče: dopoldne cerkveno opravilo ob šestih in ob desetih. Popoldne v župnikovi uti igra »Pribežališče grešnikov«.

Poljčane. V nedeljo dne 25. septembra se vrši v Poljčanah proslava 70letnice Slomškove smrti. Ob desetih bo pridiga o Slomšku, pridiguje vlč. g. dr. Meško, in sv. maša. Po sv. maši pred cerkvijo Slomškova proslava zunaj cerkve. Na proslavi govorita: ravnatelj Franc Jerebič in Mirko Geratič iz Maribora. Domačini pa tudi sosedje, pridite v velikem številu, da se na dostojen način oddolžimo spominu velikega škofa Slomška!

Ponikva ob južni žel. Tudi naša mladina se pripravlja za prihodnjo nedeljo, da proslavi velikega Slomška z akademijo. Na programu ima petje, govore in deklamacije. Oddolžiti se hoče svojemu velikemu rojaku, učitelju in mladinojubi.

Braslovče. Katoliško prosvetno društvo počasti 70letnico smrti velikega škofa Antona Martina Slomška v nedeljo dne 25. septembra t. l. v Društvenem domu. Na sporedu so deklamacije, petje, govor, skioptične slike. Vsi prijatelji prave prosvete, katero je s toliko vnemo in ljubeznijo širil med slovenskim ljudstvom ravno škof Anton Martin Slomšek, kakor tudi vsi častilci velikega našega škofa bodo gotovo ta dan pohiteli v naš Društven dom.

Pišce. V nedeljo dne 25. t. m. proslavimo 70letnico našega velikega sina, služabnika božjega, Antona Martina Slomška. Saj naša prosvetna društva gredo po njegovih stopnjah, ko imajo za geslo njegove besede: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske, narodne omike. Zato naše katoliško prosvetno društvo proslavi 70letnico Slomškove smrti s celodnevno prireditvijo. Dopoldne je služba božja, pri kateri pridiga g. dr. Josip Hohnjec iz Maribora. Popoldne po večernicah pa bo sklep proslave v dvorani g. Kostevc. Spored bode sledeč: 1. Otvoritev. 2. Petje Slomškovih pesmi. 3. Slavnostni govor, govori predsednik Prosvetne zveze g. dr. Josip Hohnjec. 4. Slavnostna predstava Jalenove drame »Bratje«. Vstopnica bo zmerna. Zato vabimo že danes za ta dan vse, tudi sosede v Pišce. Na svidenje! Pokažimo, da smo vredni Slomška. In ta dan naj kipe proti nebu tudi molitve vernega slovenskega ljudstva, da bi Vsemogočni kmalu dal, da bomo škofa Antona Martina Slomška častili na oltarjih!

SLOMŠKOVA PROSLAVA V LJUTOMERU.

Slovenska Štajerska je kakor dolg, dnevno naraščajoči niz duhtečih šopkov, poklonjenih Slomškovega spominu. V nedeljo, 18. septembra, je Ljutomer tem nizu pridružil kito duhtečega cvetja. Velika dvorana Katoliškega prosvetnega doma je bila polna občinstva, ki je hotelo proslaviti Slomškovo obletnico. Med navzočimi so tudi bili p. č. gospo-

da dekana Weixl od Sv. Križa pri Ljutomeru in Horvat iz Velike Nedelje in č. gospodje Ostrž, župnik pri Mali Nedelji, cezanjevski provizor Ferk in središki kaplan Stakne ter mnogo krajevnih in okrajnih predstavnikov krščanske prosvete. V največjem številu pa je bila zastopana mladina, ki je s tem dokazala, da jo vleče srce k velikemu njenemu duhovnemu očetu. Slavnostni govornik, predsednik Prosvetne zveze g. dr. Hohnjec je izvajal, da je predmet naših proslav ne oni Slomšek, ki je pred 70 leti po telesu umrl, marveč tisti, kojega duša uživa blaženost pri Bogu in kojega duh živi med našim narodom v njegovih spisih, pesmih in delih. Ta Slomšek ni nikdar umrl ter tudi nikdar ne bo. Njegov veliki lik stopa vedno bolj izrazito in živo pred naše oči. Slomšek je bil nedosežen oblikovatelj značaja slovenskega naroda. Sam dovršena osebnost s svetniško krepostnostjo je vzgajal in izobraževal dušo naroda, osobito njegove mladine po vekotrajnih krščanskih idealih na osnovi slovenske narodnostne ideje. Ni ga bilo med našim narodom tako vnetega in vztrajnega glasnika katolištva in slovenstva, kakor je bil Slomšek. On je bil početnik one velike prosvetne akcije med našim narodom, ki dobiva vedno večji razmah ter je najboljšje jamstvo za obstoj našega naroda, ki se zaveda svoje zgodovinske, od božje previdnosti mu podeljene naloge. Člani in članice Prosvetnega društva so pod režijo kaplana Munda prav dobro proizvajali igro »Pri kapelici« s sodelovanjem izvrstno usposobljenega Rakuše od Svetinj. Pevski zbor, moški in mešani, je pod vrlo preizkušnim vodstvom g. Potočnika med splošnim odobravanjem izvrstno zapel nekaj Slomškovih pesmic. Bila je to proslava, dostojna Slomškovega spomina.

Žalostna slika.

Po cestah Amerike se podi letos cela armada brezdomovinskih otrok, kojih število cenijo na 200.000. Vetrin v vremenu izpostavljeni, zaviti v cunje in mučeni od gladi, blodijo deca po posameznih državah Severne Amerike.

»Mnogo otrok«, pojasnjuje dr. M. Milen, profesor gospodarstva na vseučilišču v Čikagi, »je bilo prisiljenih, da so zapustili očetovo hišo, ker starši niso bili v stanu, da bi jih preživeli. Kravečega srca izjavi lepega dne oče sinu: »Izgubil sem službo in ne morem dobiti dela. Ko jaz nisem bil starejši, kakor si sedaj ti, sem že skrbel sam za sebe. Glej, kako se boš preživel, moj ljubi, Bog in sreča s teboj na potovanju!«

Tako zapuščajo otroci rojstno hišo, da bi nastopili brezkončno romarsko pot iz dežele v deželo, iz mesta do mesta, neprestano gnani od upanja, da bodo vendarle kje našli na boljše življenske razmere. Pri teh brezplodnih potovanjih in blodnjah se vali veriga neskončnih razočaranj, trpljenja in očitkov.

Konečno pa se otroci le navadijo na potepuško življenje. Novi pridejo v dotiko z drugimi, ki so nastopili romarsko pot pred njimi in ki so se že navadili po odložitvi moralnih pojmov na poklicno brezdelnost. »Samo bebeli še delajo«, naglašajo mladostni vagabundi, ki so se oklenili novega življenja na

cesti. Tako se zgodi, da jim postane trudapolno iskanje dela, ki jim je bilo po ločitvi iz očetove hiše še cilj, kmalu breme, da sovražijo delo in jim je ljubše čisto nevezano in neodvisno življenje. »Le bebeli delajo«, je geslo te ameriške otroške armade. Potujejo, kakor morejo, spljo, kakor jim je mogoče, jedo, kje in kakor jim nudi prilika.

Da bi ta deca še kedaj našla pot v urejeno življenje, je izključeno. Večkrat se je že izkazalo, da so se otroci odločno uprli, ko so jih hoteli odvesti domov, in so si rajši izvolili nevarnosti in nesigurnost potepuškega življenja, kakor pa življenje v rodbini pod materino in očetovo vzgojo. Razen nevarnostim kot slepi potniki, razven lakoti in žeji so izpostavljeni ti mali potniki predvsem mrazu. V nekem mestu na zapadu so našli minulo zimo v vlakcu 35 težko bolnih otrok, ki so se skrivali pod kolesi in kjer so pač dobili kak kot. Eni so imeli pljučnico, na drugih je glodala jetika. Ravnateljstvo neke železniške družbe je javilo v Washington vladi, da je tekom enega leta pri skakanju iz vlakov samo na tej progi se ubilo 50 otrok, 100 pa se opasno poškodovalo za celo življenje.

Skozi mesto El Paso v državi Texas, ki šteje (mesto namreč) 25.000 prebivalcev, je korakalo v dobi šestih mesecev 45.150 potepuških otrok. Policija pusti mladostne vagabunde na miru, ker ne more vseh prijeti, ko pa so ječe itak prenapolnjene z — največjimi zločinci.

Marenberg. Naš trg je z začetkom tega meseca oživel. Skupine otrok, čijih mišljenje je še bolj v prostosti in radosti počitnic kakor pa ob šolskih predmetih, mirno prihajajo v šolo. — V Zgornji Vižingi je umrl 40letni posestnik Karel Korent, bivši vuzeniški orožniški komandir. Že nad dve leti je bolehal pred vsem na srcu, dokler ni bil v začetku meseca septembra rešen navezanosti na bolniško postelj. — V Zgornji Vižingi je na lepo nedeljo prišlo do pretepa. Tri osebe so lažje ranjene. — Cene hmelju rastejo. Zato naši hmeljarji ne silijo s prodajo hmelja.

Vurberg. Naša vurberška župnija je bolj hribovita, koje hribočki so posajeni z lahkim sadnim drevjem ter vinsko trto, od katerih je nekdanj naš marljiv kmetič imel lepe dohodke, da je lahko gospodaril ter si še kaj prihranil za starost. Tudi letos je naš kmetič upal na lepe jesenske dohodke, pa so bili računi prekržani. Krasno je bilo gledati meseca maja po naših sadonosnikih, ko je vse cvetelo, kakor v raju, se vsled krasne pomladi vse lepo razvilo, tako da se je začelo sadno drevje šibiti pod veliko težo. Tudi v vinogradih je lepo kazalo. Pa prišla je velika suša, ki nam je vse požgala, krmo za živino in druge poljske pridelke, sadje in grozdje pa je v rasti zaostalo ter ostalo drobno. Pa prišlo je še hujše. Prihrumelo je od Avstrije dol kakor brzotjav nagla in strašna nevihta stočo, pred katero se je moralo vse kloniti, bil je pravi ciklon, ker kaj podobnega ne pomnijo najstarejši naši ljudje. Najbolj

debele hraste, smreke, bore je lomilo in ruvalo kakor palčice, kaj pa šele ubogi sadonosi, ki so bili težko obloženi. V desetih minutah je naš ubogi sadjar bil ob vse, dreve zruvano in polomljeno, sadje pa posuto po tleh na debelo, vinogradi pomandrani v tla, potolčeni od toče, ter uničeni za več let. Najhujše so prizadele Gomile in Grajenšak ter delno Krčevine, kjer je vse uničeno od toče, od viharja vse polomljeno in zruvano, celo več streh je vihar odnesel. Pa še ni bilo dovolj. Kar je še ostalo ta dan, to je še pa vzelo pozneje, ko je zopet, med hudo nevihto padala četrt ure debela toča s strašnim nalivom. Žalostno in obupano ogleduje sedaj naše marljivo ljudstvo svoje razdrapane domove ter pomandrana polja in vinograde in se vprašuje, kje sedaj vzeti denar za davke, za obutev, za obleko ter za popravilo hiš! V prejšnjih letih so ob podobnih nesrečah prišli pogledat nesrečo postanci, da so se zavzeli na višjih mestih, danes pa ni nikogar, da bi se potegnil za ubogega kmeta.

Sv. Martin pri Vurbergu. Tiho in mirno, brez zunanjih svečanosti, je praznovala župnija sv. Martina 140letnico svoje ustanovitve. Leta 1792 je bila namreč prejšnja šentpeterska podružnica povzdignjena v župnijo. 11 duhovnikov je v teku 140 let paslo tamošnje ovčice. Prvi, ki še dandanes živi v ljudskih dušah, je bil Franc Koren. Rojen pri Sv. Petru pri Mariboru, je obhajal leta 1815 pri Sv. Martinu zlato mašo in končno istotam umrl leta 1820. Sledil mu je za kratko časa Spesič Mihael od Sv. Miklavža pri Ormožu, ki je pozneje postal nadžupnik v Hočah in je tam tudi pokopan. A že leta 1826 je prevzel župnijo Jakob Markovič in jo vodil do svoje smrti leta 1841. Zopet mu je za malo časa sledil Jeklevič Anton iz Podzemlja na Kranjskem, ki se je kot vpokojenec naselil v Selnici ob Dravi in je tam tudi pokopan. Sledil mu je Zorman Gregor od Sv. Trojice v Slov. gor. Župnijo je vodil 6 let, od leta 1849 do l. 1855, na kar mu je sledil Franc Mihelič, ki je bil rojen na Vurbergu leta 1802 in je umrl kot župnik pri Sv. Martinu dne 6. dec. 1867. Miheliču sta sledila Povše Matija iz Ormoža in Viher Filip iz Frama. Obeh se še ljudstvo spominja. Njima je pa sledil sedanji župnik, vlč. g. Anton Lajšček. In ko obhaja župnija 140letnico, obhaja njen dušni pastir 40letnico, kar je stopil pred oltar Gospodov. V vrsti naštetih dušnih pastirjev je zadnji, a po zaslugah, ki si jih je pridobil za svojo župnijo, častno zastopa svoje prednike. Njegova skromnost ne pripušča, da o njegovem delovanju sliši širna javnost, zato mu na tem mestu le samo želimo, da posnema svojega davnega prednika Franca Korena in čez 10 let obhaja pri Sv. Martinu svojo zlato sveto mašo. Dal Bog!

Sv. Trojica v Slov. gor. Vreme se je po zadnjih deževjih že močno ohladilo. Res je sicer, da so dnevi še zmiraj prav topli, celo vroči, vendar so pa noči postale že občutno mrzle. — Našega g. kaplana so v prejšnjem mesecu pri kraljevi banski upravi v Ljubljani obsojili na 120 Din kazni ali dva dni kajhe, ker je bil pri lanskih novembarskih volitvah premalo pridlen. Prav enaki pözdrav je dobil iz bele Ljubljane tudi g. Reček. Še hujši šnofec pa je dobil istočasno neki znani rodoljub iz ene naših sosednjih župnij, ki so mu v beli Ljubljani naložili celo 500 Din kazni, ali pa mora za 10 dni iti jest ričet. Pa smo Trojičani radi priidni, pa smo še vse premalo.

Sv. Vid pri Ptuj. V nedeljo dne 25. septembra praznujemo 400letnico turške nesreče s

slovesno službo božjo predpoldne, popoldne po večernici pa v Slomškovi domu s pevsko prireditvijo. Uljudno vabimo!

Frankolovo. Zavoljo pomanjkanja duhovnikov in zavoljo Slomškove proslave, ki se vrši v nedeljo dne 25. septembra t. l. v Vojniku za celo novocerkevsko dekanijo, bo letos na shod na kvaterno nedeljo dne 25. septembra pri podružnici presv. Trojice na Gojki le ena sv. maša s pridigo ob 10. uri predpoldne.

Ponikva. Tudi pri nas toži vse o krizi in suši. Prizadeti so zlasti kmetje po hribih, kjer je suša uničila travnike in njive. Tudi vodo morajo nekateri od daleč nositi in voziti. Celo vas Ponikva, ki ima novozgrajen vodovod, trpi za pomanjkanjem vode. Suša tudi vodovodnim izvirom ni prizanesla. — Najnovejša je pa nagla smrt mlade gospodinje na Tičevem Neže Berglez. Dne 16. septembra popoldne je prišla iz poljskega dela domov, kjer jo je zadela možganska kap. Zapuščala dva majhna otročička. Pokopali smo jo v soboto ob velikem in splošnem žalovanju.

Šmarje pri Jelšah. Grozdje nam v tej izredno vroči jeseni silno lepo zori in je upati na kar najboljši pridelek, da bi nam ga le poleg sršenov, os in muh tudi človeški tatovi pri miru pustili. — Na novo smo si v Katoliškem domu v letošnji zimi svoj oder preuredili in na zelo trdno podlago položili. Dosedaj pa smo se mučili z dozidavo prostornih prostorov za garderobo in knjižnico, za odborove seje, pevske in glashbene vaje ter za manjše poučne shode. Na Slomškovo nedeljo popoldne nameravamo vse to slovesno blagosloviti in našemu Prosvetnemu društvu kot dar izročiti. Ob tej priliki bo tudi slavnostna akademija z deklamiranjem in prepevanjem Slomškovih pesmic, z nagovorom o našem največjem verskem in narodnem buditelju in vzgojitelju in pa igra domačih deklet. Obeta se nam tedaj res prav lepa in pomembna proslava 70letnice Slomškove smrti. Pa bo tudi prav tako; saj je slavljeni služabnik božji naš rojak iz Sloma na Ponikvi.

Šmarje pri Jelšah. Pameten bodi, tako so nas starši učili nekda. Pametno je sodil naš dopisnik v zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« o naših fantih z besedo: »Nož in pa fantovski ponos pač ne sodita skupaj!« Saj nož ni znamenje ne moči in ne poguma, ampak znak strahopetnosti in roparske krvoločnosti. Vsaj v naši dekaniji so se tega pravila pošteno vzgojeni fantje dozda in že dolgo vrsto let prav pridno držali, ko o kakih pokoljih pač niti slišati ni bilo. Sedaj pa bi naj naenkrat pozabili na Slomškov opomin, da jim je Bog izročil trojno premoženje, naj ga rabijo staršem v ponos, domovini v korist in Bogu v čast, in sicer zdravo telo, dobro glavo in pošteno srce! Nož naj le ostane mesarju kot potrebno orodje, fantu pa Bog daj in ohrani trdo zdravje in veselo srce, ki sta več vredna ko vse zlato in sta boljša kakor polne skrinje zakladov. Toda kaj pomaga moja svaritev in moje poučevanje, ko pa surovi

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, zapeka, gniloba v črevesu, žlečnat okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, blede barva obraza izginejo čisto po večkratni uporabi naravne »**Franz Josefove grenčice**« s tem, da jo izpijemo kozarec, predno ležemo spat. Specialni zdravniki za bolezni v prebavilih izjavljajo, da je »**Franz Josefova vodo**« toplo priporočati kot v te namene služee domače zdravilo. »**Franz Josefova grenčica**« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špicerijskih trgovinah.

prijatelji noža ne vzamejo v roke poštenega lista in tudi med pridigo zunaj cerkve ostajajo! Pomagalo bi, če bi se dobri fantje po Slomškovem zgledu za svoje tovariše pobrigali in jih k dobremu napeljevali, in želeli bi bilo, da se uresniči nasvet zadnjega »Slovenskega Gospodarja«: »Treba bo fantovskih organizacij za oliko srca in za boj proti neizmernemu zavzivanju alkohola ter proti ne-spametni uporabi noža« in ne bo več treba toliko zagovarjanja naukov in kazni pred sodišči.

Jantar – bogastvo morja.

Jantar! Dragocenost, ki takorekoč raste v morskem pesku. Največja ležišča teh draguljev so na obali Baltiškega morja.

Kako je nastal jantar?

V sivi davnini so tam, kjer danes valove valovi Baltiškega morja, rasli ogromni jelovi gozdovi. Kakor menijo zemljioslovci, pa je te gozdove v takozvani terciarni dobi zagrnilo morje in vse rastlinstvo se je pogreznilo v morskoglobočino, jelove gozdove je zasul fini morski pesek. Kar je od teh jelovih gozdov še ostalo, to je jantar, ki ga ljudje poznajo že tisočletja. Jantar ni namreč nič drugega, kakor strnjena jelova smola. Jelka, ki je kje načeta, izceja iz sebe smolnat sok, ki teče po drevesu na tla in se tu strdi. Čezenj pada iglasto listje, na to se zopet cedi smola itd. V teku sto- in tisočletij so se nabrale na tleh cele plasti smole v kroglicah in palčicah. Ko je morje zagrnilo gozdove, je drevje hitro segnilo, smolnate plasti pa so se ohranile ter od tisočletja in tisočletja postajale bolj trde. Ker pa je smola razmeroma lahka, so jo morski valovi metali na obrežje. Danes dobivajo jantar v modrosivem ilovnatem pesku, v takozvani: modri prsti. Ta prst je kake tri metre debela ter pričinja že nekaj metrov pod morskim dnem, na obrežju pa so jo našli 5 m pod morsko gladino. Ker je obrežje skoraj povsod več ko 20 m visoko nad morjem, je najti plast, v kateri se skriva jantar šele v globočini 30 metrov.

Barva in oblika jantarja.

Jantar ima različne barve: je rumen in rjavkast, prozoren in nekako zastrt. Ribiči, ki iščejo jantar, pravijo jantarju, ki ni prozoren, da je »barva kislega zelja«. Velike kose jantarja obdelajo takoj, male kroglice pa poprej segrejejo, in jih potem stisnejo več skupaj v en kos, katerega potem obdelajo. — Strokovnjaki seve cenijo naravni jantar bolj. Redko kedaj dobijo jantar v taki obliki, kakršnega je napravila narava že na drevesu. To so podolgaste raztegnjene, veliki kaplji podobne male kroglice, ki dokazujejo, kako je smola počasi lezla iz ranjenega drevesa. Dobiti pa je tudi prave kapljice in tudi cele kose, ki so se strdili in so se sprijeli na tleh. V teh velikih kosih je lahko razločiti posamezne kapljice.

Jantar – rastlinstvo in žuželke.

Najbolj zanimivo pri jantarju je, da nam vsaj v malem pokaže kos nekda-